

Katedra predškolskej a elementárnej pedagogiky

Študijný program: Učiteľstvo pre primárne vzdelávanie

Študijný odbor: 38. Učiteľstvo a pedagogické vedy

Témy rigorózných prác

2025/2026

1. Technické vzdelávanie na primárnom stupni základnej školy

Technical education at the first stage of primary school

Hlavným cieľom rigorózneho výskumu je empirický výskum zameraný na analýzu súčasného stavu, na hľadanie príčin, definovanie indikátorov a na zisťovanie faktorov, ktoré pozitívne vplyvajú na rozvoj technického myslenia, technickej tvorivosti, rozvoj zručnosti a na pozitívny vzťah žiakov k technickému vzdelávaniu na primárnom stupni školy. Pre splnenie cieľa bude slúžiť analýza, komparácia a interpretácia zistení, získaných kvalitatívnymi a kvantitatívnymi výskumnými procedúrami, ale aj možnosť využitia akčného výskumu v škole.

2. Literárny obraz rodiny v recepcii žiakov v primárnom vzdelávaní

Literary image of family in the reception of pupils in primary education

Práca bude zameraná na vnímanie literárneho obrazu rodiny v recepcii žiaka v primárnom vzdelávaní. Výskumná časť obsahne zastúpenie tejto témy v čítankách a predstaví výsledky overenia recepcie na vybraných čítankových textoch u žiakov 4. ročníka základnej školy. Aplikčná časť práce bude obsahovať súbor vlastných námetov orientovaných na rozličné modely rodinných vzťahov podľa ich zobrazenia v analyzovaných čítankách.

3. Suprasegmentálne javy v rozvíjaní komunikatívnych kompetencií

Suprasegmental phenomena in the development of communicative competences

Práca bude vychádzať z teoretických koncepcií predmetu slovenský jazyk s cieľom analýzy prozodických vlastností v rečovom prejave učiteľa a žiaka. Výskumná časť bude zameraná na potenciál rozvíjania komunikatívnych kompetencií z pohľadu pedagogického pôsobenia učiteľa. Výstupom analýzy bude zostavenie didaktického programu zameraného na nácvik suprasegmentálnych javov.

4. Komparácia implementácie prvkov regionálnej výchovy do primárneho vzdelávania na Slovensku a vo vybranom štáte EÚ

Comparison of the implementation of regional education elements in primary education in Slovakia and in a selected EU country

Rigorózna práca má teoreticko-empirický charakter. Cieľom práce je vymedziť teoretické východiská problematiky regionálnej výchovy so zreteľom na primárne vzdelávanie. V

empirickej časti je cieľom práce zmapovať a porovnať situáciu na vybraných základných školách z hľadiska implementácie prvkov regionálnej výchovy do edukačného procesu na Slovensku a vo vybranom štáte EÚ.

5. Koncepcia STEM/STEAM v intenciách primárneho prírodovedného vzdelávania

The STEM/STEAM concept in the intentions of primary science education

Cieľom rigorózneho práce je vymedziť a objasniť teoretické východiská primárneho prírodovedného vzdelávania a analyzovať možnosti a stratégie rozvíjania prírodovednej gramotnosti prostredníctvom koncepcie STEM/STEAM so zreteľom na primárne vzdelávanie. Cieľom empirickej časti práce je zmapovať aktuálnu situáciu a stav využívania koncepcie STEM/STEAM v súčasnom edukačnom priestore na 1. stupni základných škôl, navrhnúť možnosti realizácie STEM/STEAM v intenciách primárneho prírodovedného vzdelávania a experimentálne ich overiť v edukačnej praxi.

6. Priestorová predstavivosť a jej rozvíjanie v primárnom vzdelávaní

Spatial imagination and its development in primary education

Práca bude orientovaná teoreticko-empiricky s cieľom zistiť aktuálnu situáciu spojenú s rozvíjaním priestorovej predstavivosti, využívanými prostriedkami a analýzou ich frekvencie a efektivity. Zároveň navrhnúť a overiť v praxi metódy a prostriedky, ktoré prispievajú k upevneniu poznatkov spojených s priestorovými predstavami. Môže byť orientovaná na priestorové útvary a prácu s nimi, alebo napríklad orientáciu v priestore. Daná problematika je v praxi zanedbávaná. Prínosom práce môže byť portfólio aktivít, ktoré konkrétne pomôžu učiteľovi vhodne a jednoducho rozvíjať tento dôležitý prvok základných kompetencií žiaka, ktoré využije v bežnom živote.

7. Aplikácia multikultúrnej výchovy do edukačného procesu v primárnom vzdelávaní

Application of multicultural education to the educational process in primary education

Rigorózna práca je zameraná na riešenia otázok prierezovej tematiky. V teoretickej i empirickej rovine sa autor zaoberá riešením a aplikáciou multikultúrnej výchovy v primárnom vzdelávaní. Autor si vyberie konkrétny ročník a vybranú tému aplikuje do rôznych premetov v danom ročníku 1. st. základnej školy.

8. Súčasná maliarska tvorba ako zdroj inšpirácie pre plošné výtvarné techniky uplatniteľné na 1. stupni ZŠ

Contemporary painting as a source of inspiration for surface art techniques applicable at the 1st stage of primary school

Práca charakterizuje súčasnú maliarsku tvorbu a jej možné uplatnenie a didaktické postupy vo vyučovaní výtvarnej výchovy na 1. stupni ZŠ. Analyzuje oblasť plošných výtvarných techník pri ktorých je možné využívať inšpiračné momenty moderného maliarstva. Praktickú časť tvorí kvalitatívny výskum využívajúci metódy analýzy, hĺbkového interview a focusových skupín, ktoré sú zamerané na konkrétne využívanie prvkov moderného maliarstva v edukačnom procese.

9. Komparatívna analýza vzdelávacích programov v zahraničí so zreteľom na výchovu prostredníctvom ľudovej kultúry (na príkladoch vzdelávacích programov v Srbsku, Čiernej Hore, Macedónsku, Chorvátsku, Ukrajine)

Comparative analysis of educational programmes abroad with regard to education through folk culture (on the examples of educational programmes in Serbia, Montenegro, Macedonia, Croatia, Ukraine)

Práca analyzuje systém vzdelávania v konkrétnej krajine so zreteľom na uplatňovanie prvkov ľudovej kultúry v edukačnom procese. Podrobne skúma jednotlivé vyučovacie predmety spolu s ich medzipredmetovými súvislosťami a presahmi. Praktickú časť tvorí kvalitatívny výskum využívajúci metódy analýzy, hĺbkového interview a focusových skupín, ktoré sú zamerané na konkrétne využívanie prvkov ľudovej kultúry v edukačnom procese.

10. Vplyv psychomotorických hier na rozvoj základných lokomócií a nelokomočných pohybových zručností u žiakov v primárnom vzdelávaní

The impact of psychomotor games on the development of basic locomotion and non-locomotion movement skills among pupils in primary education

Rigorózna práca sa zaoberá zisťovaním a hodnotením vplyvu psychomotorických hier žiakov v primárnom vzdelávaní. Taktiež hry s kompenzačným účinkom. Jedná sa longitudinálny dvojskupinový výskum s obsahom výučby zameraným na rozvoj základných lokomócií a nelokomočných pohybových zručností u žiakov. Skúmaných probandov podrobíme vstupným a výstupným meraniam. Na zisťovanie použijeme metódu pozorovania, odborného posudzovania, matematicko– štatistickými metódami a logickými postupmi sa vyhodnotia získané empirické údaje z longitudinálneho dvojskupinového výskumu.

11. Efektivita vyučovacieho procesu telesnej a športovej výchovy v primárnom vzdelávaní

Effectiveness of the teaching process of physical and sport education in primary education

Rigorózna práca sa zaoberá zisťovaním a hodnotením efektivity vyučovacieho procesu telesnej a športovej výchovy v primárnom vzdelávaní. Jedná sa prierezový výskum na viacerých školách, ktorého cieľom je odhaliť a riešiť chyby učiteľa pri výučbe TŠV. Jedná sa o organizačné i metodické pochybenia. Vzájomne porovnať viaceré namerané výsledky. Problematiku konfrontovať so štátnym vzdelávacím programom.

Na zisťovanie použijeme metódu pozorovania, chronometráž, komparácia. Matematicko – štatistickými metódami a logickými postupmi sa vyhodnotia získané empirické údaje z prierezového výskumu.

12. Vplyv kooperatívnej výučby na sociálne zručnosti žiakov

The impact of cooperative teaching on pupils' social skills

Téma rigorózneho práce má interdisciplinárny charakter, vychádza z potreby orientovať výchovno-vzdelávací proces na aktívne angažovanie sa žiaka do procesu učenia. Kooperatívne učenie, ktoré je vnímané ako koncepcia vzdelávania, organizačná forma, ale aj metóda výučby, umožňuje žiakovi nielen byť aktívny v procese poznávania, ale zároveň obohacuje žiakov o sociálny rozvoj. V tomto zmysle je práca zameraná na aplikáciu postupov kooperatívneho vyučovania do konkrétnej edukačnej reality s dosahom na rozvoj kvality sociálnych kompetencií žiakov.

13. Rozvíjanie vyšších kognitívnych funkcií v prírodovednom vzdelávaní ako predpoklad zvyšovania úrovne kritického myslenia

Developing higher cognitive functions in science education as a prerequisite for increasing the level of critical thinking

V súčasnosti je jedným z dôležitých cieľov moderného vyučovania rozvíjanie kritického myslenia žiakov prostredníctvom inovatívnych metód a stratégií. V teoretickej časti rigorózneho práce bude cieľom syntetizovať teoretické poznatky v oblasti rozvíjania vyšších kognitívnych funkcií v primárnom prírodovednom vzdelávaní. Výskumnú časť bude autor orientovať na analýzu výkonových štandardov z predmetu Prírodoveda vo vzťahu k požiadavkám na rozvíjanie vyšších kognitívnych funkcií a návrh súboru aktivít s rozpracovaným didaktickým portfóliom, ich výskumné overenie a zistenie vplyvu na rozvoj kritického myslenia detí mladšieho školského veku.

14. Mediálna gramotnosť v kultúre konvergencií a v reflexii edukantov primárneho vzdelávania

Media literacy in the culture of convergences and in the reflection of educators of primary education

V dnešnom čase sa stále častejšie hovorí o potrebe kvalifikovane pripraviť spotrebiteľov na používanie médií. Osobitne naliehavou je realizácia tejto potreby (zvyčajne označovanej pojmom mediálna gramotnosť) u najrizikovejšej časti mediálneho publika – teda u detí a mládeže. Ambíciou rigorózneho práce je preto predstaviť peripetie, ktoré ovplyvňovali a ovplyvňujú dnešnú podobu elektronických mediálnych textov – peripetie sociokultúrne a semiotické, podmienené konkrétnym časom a priestorom, peripetie legislatívne. Dôležitým interpretačným zdrojom takého prístupu (s príslušným semiotickým a kulturologickým podloží) je predstavenie nových produkčno-recepčných modelov súčasných textov elektronických médií s dôrazom na koncept mediálnej textúry ako základného environmentu dnešnej mediálnej prevádzky a mediálneho presetu ako základnej metódy jej realizácie.

15. Integratívny prístup v edukácii – nová výzva rozvoja kreativity edukantov

Integrative approach in education – a new challenge of developing the creativity of educators

21. storočie prináša mnohé zmeny v každej oblasti spoločenského diskurzu, a je preto samozrejmé, že táto skutočnosť nachádza svoj odraz aj v systéme výchovy a vzdelávania. Po ére rôznych alternatívnych postupov vo vyučovaní, ako aj alternatívneho obsahu a foriem do popredia vystupujú čoraz nástojčivejšie predovšetkým otázky spojené s problematikou integrovaného vyučovania, integratívnych postupov vo vyučovaní. Rigorózna práca má ambíciu zistiť súčasný stav predmetnej problematiky v edukačnej realite.

16. Strofické tance v primárnom vzdelávaní

Strophic dances in primary education

Práca analyzuje možnosti využívania strofických tancov vo výchovno-vzdelávacom procese na 1. stupni ZŠ. Zameriava sa na skupinu tancov s ustálenými motívickými väzbami a ich implementáciu do edukačnej reality primárneho vzdelávania (napr. Mojše, Kuri krik, Valcer a pod. Podľa zvolenej tanečnej lokality). Praktickú časť tvorí kvalitatívny výskum využívajúci metódy analýzy, hĺbkového interview a focusových skupín, ktoré sú zamerané na konkrétne využívanie prvkov ľudovej tanečnej kultúry v edukačnom procese.

17. Tance novouhorského štýlu a ich uplatnenie v primárnom vzdelávaní

New-Hungarian style dances and their application in primary education

Práca analyzuje možnosti využívania tancov novouhorského štýlu vo výchovno-vzdelávacom procese na 1. stupni ZŠ. Zameriava sa na skupinu zvolených tancov a ich implementáciu do edukačnej reality primárneho vzdelávania (Podľa zvolenej tanečnej lokality). Praktickú časť tvorí kvalitatívny výskum využívajúci metódy analýzy, hĺbkového interview a focusových

skupín, ktoré sú zamerané na konkrétne využívanie prvkov ľudovej tanečnej kultúry v edukačnom procese.

18. Rozvíjanie environmentálnej gramotnosti žiakov v kontexte primárneho vzdelávania

Developing pupils' environmental literacy in the context of primary education

Cieľom práce je vymedziť a objasniť teoretické východiská environmentálnej výchovy a environmentálnej gramotnosti a analyzovať možnosti a stratégie jej rozvíjania (možnosti rozvoja vedomostí, postojov a zručností žiakov) so zreteľom na primárne vzdelávanie. Cieľom empirickej časti práce je zmapovať aktuálnu situáciu a stav súčasného environmentálneho vzdelávania na 1. stupni základných škôl, navrhnúť možnosti rozvíjania kompetencií žiakov v tejto oblasti a experimentálne ich overiť v edukačnej praxi.

19. Vzdelávanie žiakov z minority cez kultúrne povedomie v primárnom vzdelávaní

Education of minority pupils through cultural awareness in primary education

Práca je zameraná na žiakov z minoritného prostredia. Po zapracovaní kultúrnych prvkov do edukačného procesu zvyšovať školskú úspešnosť u žiakov. Rigorózna práca má teoreticko-empirický charakter.

20. Mária Montessori a jej odkaz pre súčasnú edukáciu v primárnom vzdelávaní

Maria Montessori and her legacy for contemporary education in primary education

Model pedagogiky M. Montessori je odlišný od tradičnej školy ako ju poznáme. Autor by sa mal zamerať na princípy M. Montessorri a hľadať ich využitie v súčasnej pedagogike. Práca je teoreticko-empirická, kde si autor môže špecifikovať užšie zameranie, či už cez prostredie, materiál, popr. zdravá komparácia, ktorá dáva žiakovi pomocnú ruku pri dosahovaní vlastných i spoločných cieľov v edukačnom prostredí.

21. Technické a tvorivé myslenie u žiakov mladšieho školského veku

Technical and creative thinking among pupils of younger school-age

Rozpracovať v teoretickej rovine technické myslenie, tvorivosť, rozvíjanie technickej tvorivosti, technického a tvorivého myslenia v komparácií domácich a aj zahraničných autorov. V empirickej rovine výskumne spracovať a štatisticky vyhodnotiť problematiku rozvíjania technickej tvorivosti a technického tvorivého myslenia u žiakov mladšieho školského veku. Vlastný praktický vklad do skúmanej problematiky bude prínosom práce.

22. Integrácia informatiky do koncepcie STEAM v kontexte strategického rozvoja medzipredmetových interakcií

Integration of informatics into the STEAM concept in the context of strategic development of cross-subject interactions

Práca bude orientovaná na aktuálne výzvy spojené s integráciou informatiky a iných predmetov v kontexte STEAM vzdelávania. Cieľom bude nielen analyzovať empirické štúdie zaberajúce sa danou problematikou, zistiť reálne súčasné prepojenie týchto oblastí, ale tiež overiť praktické prístupy, ako implementovať STEAM aktivity v edukácii s dôrazom na implementáciu informatiky. Prakticky ukáže možnosti rozvoja kľúčových kompetencií žiakov primárneho vzdelávania s dôrazom na rozvoj kritického myslenia, kreativity a kooperácie.

23. Rozvíjanie čitateľskej gramotnosti žiakov v primárnom vzdelávaní

Developing reading literacy among pupils in primary education

Práca sa bude zaoberať problematikou rozvíjania čitateľskej gramotnosti žiakov v primárnom vzdelávaní, ktorá predstavuje jeden z kľúčových predpokladov úspešného učenia sa vo všetkých vzdelávacích oblastiach. Cieľom práce je analyzovať teoretické východiská čitateľskej gramotnosti, identifikovať efektívne metódy a stratégie jej rozvoja, ktoré podporujú aktívne porozumenie textu, kritické myslenie a čitateľskú aktivitu. Empirický výskum bude zameraný na skúmanie efektivity vybraných vzdelávacích stratégií z pohľadu pedagógov aj žiakov.

24. Digitálna socializácia detí mladšieho školského veku.

Digital Socialization of Early School-Age Children

Rigorózna práca sa v teoretickej časti zameriava na komplexnú analýzu role imerzívneho digitálneho prostredia v živote detí mladšieho školského veku. Cieľom práce je analyzovať úlohu rôznych foriem imerzívneho digitálneho prostredia na psychickú pohodu a denný režim detí. Východiskom pre empirickú časť je tvorba analytického rámca, ktorý slúži na preskúmanie vzájomného prepojenia medzi digitálnym prostredím, psychickou pohodou a denným režimom detí. Empirická časť práce bude primárne zameraná na kvalitatívny výskum v rodinnom prostredí.

25. Pohybové kompetencie žiakov v kurikule základného vzdelávania

Movement competences of pupils in the primary education curriculum